

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Miluše Doškové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **V. P.**, zastoupený advokátem Mgr. Richardem Frommerem se sídlem tř. Svobody 31, Olomouc, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, PP 21/OAM, Praha 7, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 17. 9. 2004, sp. zn. 24 Az 231/2004,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **se n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností brojí proti shora označenému rozsudku Krajského soudu v Ostravě, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „žalovaný“) ze dne 21. 3. 2004, č. j. OAM-664/VL-10-17-2004, o neudělení azylu pro nesplnění podmínek podle § 12, § 13 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

Stěžovatel v kasační stížnosti uplatňuje důvody obsažené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), když namítá, že krajský soud vyhodnotil chybně dikci zákona o azylu.

Stěžovatel se v kasační stížnosti omezuje na to, že označuje rozhodnutí krajského soudu za nesprávné a vytýká rozsudku, že z jeho životní situace dovodil, že nemá nárok na udělení azylu. V doplnění kasační stížnosti pak dodává, že udělování humanitárního azylu je v zákoně o azylu koncipováno natolik obecně, že měl soud zvážit, zda na jeho situaci nemělo být pohlíženo právě z hlediska poskytování humanitárního azylu. Na Ukrajině by byl

odsouzen k živoření na hranici bída bez možnosti uživit rodinu lidsky důstojným způsobem. Za to podle stěžovatele může ukrajinská vláda.

Ze všech těchto důvodů stěžovatel navrhuje zrušit napadený rozsudek krajského soudu a žádá, aby byl jeho kasační stížnosti přiznán odkladný účinek.

Žalovaný ve svém vyjádření popírá oprávněnost podané kasační stížnosti a domnívá se, že jeho rozhodnutí i rozsudek krajského soudu byly vydány v souladu s právem. K tvrzením stěžovatele pak odkazuje na názor Nejvyššího správního soudu obsažený v jeho rozsudku ze dne 22. 1. 2004, sp. zn. 5 Azs 37/2003, podle nějž je poskytnutí azylu specifickým důvodem pro povolení pobytu na území ČR a nelze je zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců, jež jsou upraveny v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců. Kromě toho žalovaný upozorňuje na chybné označení spisové značky rozsudku krajského soudu v kasační stížnosti. Z těchto důvodů žalovaný navrhuje posuzovanou kasační stížnost zamítnout pro nedůvodnost.

V souzené věci Nejvyšší správní soud z předmětného správního spisu především zjistil, že řízení o udělení azylu bylo zahájeno dne 20. 2. 2004 na základě žádosti, v níž bylo jako důvod žádosti o azyl uvedeno, že stěžovatel odjel do ČR za prací v červnu 2000. Oženil se zde, poté rozvedl a chtěl se znovu oženit s novou přítelkyní a o azyl žádal, aby zde legalizoval svůj pobyt. Totéž vyplývá i z protokolu o pohovoru k důvodům návrhu na zahájení řízení o udělení azylu ze dne 5. 3. 2004. V tomto pohovoru také stěžovatel doplnil, že na Ukrajině nemohl sehnat trvalou práci, navíc mu byla málokdy spolehlivě vyplácena mzda, proto odešel do ČR. Zde měl trvalý pobyt díky svému manželství s bývalou ženou, ale poté, co se s ní rozvedl, žil zde již nelegálně, což mu znemožňovalo založit rodinu s novou přítelkyní. Proto usiloval o legalizaci pobytu.

Žalovaný se rozhodl stěžovateli azyl neudělit svým výše označeným rozhodnutím ze dne 21. 3. 2004, neboť neshledal důvody pro jeho udělení podle § 12 zákona o azylu. Žalovaný v tomto rozhodnutí uvedl, že důvodem žádosti o udělení azylu byly v tomto případě ekonomické problémy stěžovatele a snaha legalizovat si pobyt v ČR, naopak nebylo shledáno, že by byl stěžovatel ve své zemi původu pronásledován ve smyslu § 12 zákona o azylu. Stěžovatel se nijak politicky neangažoval a ekonomické potíže, které jej v zemi původu postihly, dopadaly v obdobné intenzitě obecně na obyvatele Ukrajiny. Pokud si chtěl stěžovatel legalizovat pobyt, aby se zde mohl oženit, měl k tomu využít nástrojů zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců. Dále žalovaný neshledal ani podmínky umožňující udělení azylu podle § 13 a po posouzení jeho osobní situace a poměrů v zemi jeho státní příslušnosti mu neudělil ani humanitární azyl podle § 14 zákona o azylu. Nebyla shledána ani přítomnost překážky vycestování, přičemž při posouzení následků návratu stěžovatele zpět do země původu vyšel žalovaný z informací Ministerstva zahraničních věcí ČR z roku 2003.

Proti tomuto zamítavému rozhodnutí podal stěžovatel žalobu ke Krajskému soudu v Ostravě. Zde uvedl, že žalovaný nevyšel ze spolehlivě zjištěného stavu věci a neposoudil dostatečně jeho nepříznivou osobní situaci, jak mu ukládá § 3 odst. 4 zákona č. 71/1967 Sb., správního řádu. Dále vytkl žalovanému, že mu neudělil humanitární azyl podle § 14 zákona o azylu, pro jehož udělení jej kvalifikovalo to, že si zvykl během svého pobytu na českou společnost, ovládl český jazyk a chtěl se zde usadit a založit rodinu. Konečně u sebe shledával důvody podle § 91 zákona o azylu, neboť v případě návratu na Ukrajinu by musel podat vysvětlení ohledně své žádosti o azyl v ČR a byl by vystaven perzekuci a šikaně ze strany státních orgánů.

O této žalobě rozhodl krajský soud svým shora označeným rozsudkem, kterým tuto žalobu zamítl jako nedůvodnou. I krajský soud shledal, že si chtěl stěžovatel žádosti o azyl legalizovat pobyt v ČR. K udělování humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu uvedl, že záleží na žalovaném, jak vyloží neurčitý právní pojem „případ hodný zvláštního zřetele“ a jak na konkrétní situaci aplikuje své správní uvážení. Stěžovatel během správního řízení neuvedl žádné skutečnosti, na jejichž základě by bylo třeba zvažovat aplikaci ustanovení § 14 zákona o azylu. Správně se žalovaný vypořádal i s otázkou překážky vycestování. Někteří neúspěšní žadatelé o azyl byli sice po návratu na Ukrajinu vystaveni určité administrativní šikaně ze strany ukrajinských orgánů, nelze však tvrdit, že by byla odůvodněna jejich žádosti o azyl, ale spíše jejich pochybnými ekonomickými aktivitami. Krajský soud neshledal ani porušení správního řádu vzhledem k tomu, že stěžovatel ve správním řízení uváděl pouze skutečnosti nesouvisející s důvody pro udělení azylu, tomu odpovídal i rozsah zjišťování podkladů pro spolehlivé zjištění skutkového stavu a krajský soud označil rozsah tohoto zjišťování za zcela dostatečný. Tento rozsudek napadl stěžovatel nyní posuzovanou kasační stížností.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) - ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Stěžovatelova komplexní stížnostní námitka spočívá v tvrzení, že mělo v jeho případě být krajským soudem důkladněji přezkoumáno, zda u něj nebyly dány důvody k udělení humanitárního azylu. Tuto námitku je třeba odmítnout s poukazem na setrvalou správní judikaturu. Tak v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15.10.2003, sp. zn. 3 Azs 12/2003 (nepublikováno), bylo uvedeno: „*Na udělení azylu z humanitárního důvodu podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., nemá žadatel subjektivní právo. Správní orgán o něm rozhoduje na základě správního uvážení; jeho rozhodnutí přezkouvá soud pouze v omezeném rozsahu, a to z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů (§ 78 odst. 1 s. ř. s.).*“ Míra správního uvážení správního orgánu je tedy za situace, kdy se ustanovení § 14 zákona o azylu omezuje při určení důvodů, pro něž je možné humanitární azyl udělit, na konstatování, že se jedná o důvody hodné zvláštního zřetele; poměrně široká. Přitom prostor soudního přezkumu správních rozhodnutí u přiznání či nepřiznání humanitárního azylu je v souladu s citovaným judikátem

naopak omezen, což však jistě ani ve vzájemné kombinaci neznamená, že by přiznávání humanitárního azylu mohlo být určováno pouhou libovůlí správního orgánu.

Ve svém rozsudku ze dne 11. 3. 2004, sp. zn. 2 Azs 8/2004 (nepublikováno), pak Nejvyšší správní soud doplnil: „Smysl institutu humanitárního azylu lze spatřovat v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto patrně „nehumánní“ azyl neposkytnout. Zatímco tak v jiných právních předpisech reaguje zákonodárce na skutečnost, že není schopen předpokládat všechny situace, v nichž je určitý postup - zde poskytnutí azylu - vhodný či dokonce nutný, typicky demonstrativními výčty za účelem odstranění či alespoň zmírnění tvrdosti; v zákoně o azylu zvolil kombinaci dvou ustanovení obsahujících výčty taxativní a jednoho ustanovení umožňujícího pohledem humanitárních hledisek řešit situace nezahrnutelné pod předchozí dvě ustanovení. Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na varianty, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu - sem lze příkladmo zařadit například udělování humanitárního azylu osobám zvláště těžce postiženým či zvláště těžce nemocným; nebo osobám přicházejícím z oblastí postižených významnou humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory - ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, jenž pro orgány veřejné moci vyplývá obecně z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu.“

Aplikuje-li soud výše řečené na konkrétní situaci stěžovatele, dospívá k závěru, že v těch limitech, kde soudní přezkum neudělení humanitárního azylu proveden být měl, byl krajským soudem proveden řádně a v přiměřeném rozsahu. Ani krajský soud, ani Nejvyšší správní soud jistě nepopírají, že osobní situace stěžovatele, tak jak byla zjištěna žalovaným a přezkoumána krajským soudem, může být tíživá, zvláště z hlediska jeho ekonomické situace v zemi původu a jeho citových závazků v ČR. Na straně druhé však není patrně natolik zjevně a nesnesitelně tíživá, že by bylo možno hovořit o tom, že by nepřiznání humanitárního azylu bylo způsobeno zjevnou libovůlí žalovaného. Nebyla-li pak zjištěna na straně žalovaného libovůle, postupoval krajský soud zcela správně, když ve svém přezkumu do správního uvážení žalovaného o samotné otázce, zda byly v případě stěžovatele dány důvody hodné zvláštního zřetele, dále nezasahoval. Úkolem soudu ve správním soudnictví totiž obecně je přezkum pohledem zákonnosti, byť v takzvané plné jurisdikci, a volné uvážení při rozhodování o udělení azylu z humanitárních důvodů podle okolností konkrétní věci je vyhrazeno toliko žalovanému.

Lze proto uzavřít, že Nejvyšší správní soud v daném případě neshledal naplnění namítaného důvodu kasační stížnosti ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., neboť - jak vyplývá ze shora uvedeného - v souzené věci nebylo shledáno, že by krajský soud nesprávně posoudil právní otázku, jak mu implicitně vytýká stěžovatel.

Ze všech těchto důvodů Nejvyšší správní soud dospěl po přezkoumání kasační stížnosti k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a Ministerstvu vnitra náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalovanému nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. ledna 2006

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu